

Vrlo ljudski, vrlo božanski (I): Isuse, što da radimo?

U ovom prvom članku o ljudskim vrlinama razmatramo kako sve naše želje mogu pronaći svoj sklad u Bogu. Otkrivanje ovoga zahtjeva vrijeme i trud, ali nas oslobađa kako bismo ljubili.

16.05.2021.

Moglo bi nam se učiniti čudnim da sveti Augustin, u jednom dijelu svojih memoara, počinje opisivati utjecaj

"težine" na fizičke predmete oko sebe. Sa svojim znanjem o znanosti iz 4. stoljeća, onaj koji će kasnije postati biskup Hipona ističe da postoji nešto zbog čega vatra uvijek ide prema gore, dok kamen uvijek ide prema dolje. Kasnije razmišlja o tome kako ulje uvijek ima tendenciju da ispliva na površinu vode kad se to dvoje pomiješa i kako sve što je van reda traži red i tamo pronalazi svoj počinak. Sveti Augustin pretpostavlja da su predmeti svih tih pokreta vođeni njihovom "težinom". A onda, koristeći pjesnički jezik, povjerava: „Moja težina je moja ljubav; vodi me kamo god sam vođen.”[1] Svi imamo isto iskustvo: ono što želimo, ono što tražimo, ono što volimo je ono što nas pokreće. Uvijek tražimo zadovoljstvo želje koja teži da bude trajna. Ova "težina" vodi nas do sreće koja je manje-više potpuna, pa ne želimo da nas zavara puko prolazno i trenutno zadovoljstvo. Kako možemo

otkriti trajnu ljubav koju je osjećao
sveti Augustin?

Svaka priča ima svoj razvoj

"Što mi je činiti da baštinim život vječni?" jednom je mladić pitao Isusa (usp. Lk 18,18). Ovaj odlomak Svetog pisma čitamo s očekivanom šutnjom, jer postavlja pitanje koje se tiče svakoga od nas. Što će odgovoriti onaj koji je i Bog i Čovjek? Ali prije nego što je odgovorio, Isus se usprotivi frazi koju je mladić upotrijebio: obratio se Isusu kao „dobrom učitelju“. Isusove riječi mogu se činiti pomalo tupe: Nitko nije dobar, doli Bog jedini (Lk 18,19). Naš Gospodin je shvatio, ne znamo točno kako, da je mladić tražio „nešto više“ u svom životu, ali da je mislio da će to pronaći u stvorenom dobru, nečemu što može kontrolirati, nečemu što može zadržati ovdje na zemlji. Stoga, iako se Isus prvo pobrine da mladić nastoji ispuniti

Božji zakon, želi ići dalje. Želi da mladić definitivno prekine sa svojim samozadovoljstvom u ispunjavanju zapovijedi i s idolima ljudskog napretka: Još ti jedno preostaje: sve što imaš prodaj i razdaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom (Lk 18,22). Suočen sa pozivom našega Gospodina, mladić, nakon unutarnje bitke o kojoj možemo samo nagađati, odlučuje otići. Isus je možda sanjao da je veliki učenik, ali mladić se odluči vratiti u udobnost svog doma, svog bogatstva i svojih poznanika.

Velika sreća za kojom je čeznuo taj mladić nije nam odmah dostupna. To nije nešto što možemo kontrolirati ili čime možemo dominirati. Možemo ga primiti samo prepuštanjem sebe Bogu. Sveti Ivan Pavao II rekao je: „Ako je samo Bog Dobar, nijedan ljudski napor, čak ni najstrože poštivanje zapovijedi, ne uspijeva „ispuniti“ Zakon, to jest priznati

Gospodina kao Boga i pružiti mu štovanje zbog njega samoga (usp. Mt 4,10). Ovo 'ispunjenje' može doći samo od Božjeg dara.“[2] Stoga je ono što je možda prije svega potrebno strpljenje, znati kako „aktivno čekati“.

Kršćanska ljubav nije iznenadni osjećaj koji preplavljuje - iako i toga može biti - već ljubavna priča, a svaka priča ima svoj razvoj. „Milost obično traži vrijeme i nije sklona postupati s nasiljem.“ [3] Možda mladić traži trenutno zadovoljenje svoje želje za srećom; i on postaje nestrpljiv, ne shvaćajući da Božjoj ljubavi, poput žita koje je posijano u zemlju, treba vremena da raste zajedno s toplinom Kristove ljubavi. U Evanđelju vidimo kako je Isus pripremao svoje najbliže učenike postupno, bez ikakve žurbe, ali i bez stanki. Ponekad nam se može činiti da Isus ne ide dovoljno brzo, a mi

postajemo nestrpljivi da budemo
sveti preko noći.

Formirati čvrstu želju

Znamo da je učenicima - kao i svima
ostalima - trebalo vremena jer su,
poput bogatog mladića, prvo morali
pročistiti isprazne snove koje su
stvorile njihove mašte: napast
ljudskog uspjeha i slave, ugodnog
života. Morali su razumjeti važne
točke poput odlučnosti da se „uvijek
moli i ne klone duhom“ (usp. Lk 18,1)
i da nauče opraštati „sedamdeset
puta sedam“ (usp. Mt 18,22). Ali kad
je naš Gospodin vidio da apostoli
imaju najmanju potrebnu pripremu,
nakon što su se molili cijelu noć,
poslao ih je jednog po jednog (usp.
Mt 10,1-5; Lk 6,12). To ne znači da je
formacija njegovih učenika bila
gotova, daleko od toga. Sveti
Josemaría često je isticao da
apostolska formacija nikad ne
prestaje. U mnogima od onih kojisu

ga slijedili, Božji poziv nije zaživio duboko. Neki su odbili prihvatiti njegovo učenje, povukli su se i više nisu išli s njim (Iv 6,66), a mnogi su napustili Isusa tijekom njegovog suđenja. Mogli bismo reći da kod tih ljudi želje još nisu bile čvrste, stabilne, disciplinirane.

Malo po malo, s božanskom strpljivošću, Bog se približava našem srcu, poziva nas i šalje da priopćimo Evanđelje svim muškarcima i ženama. To čini kroz trenutke osobne meditacije, euharistijskog klanjanja, usmenim molitvama u kojima koristimo riječi koje nam Crkva nudi, a također i kroz neprestanu kontemplaciju tijekom dana. Otkrivamo bliskost s Kristom; uživamo u njegovom prijateljstvu, pogledu, snazi, razumijevanju... Bog nas također priprema kroz neuspjehe, pomažući nam da postupno prekinemo veze sa svojim velikim i malim idolima, unutarnjim

i vanjskim, kako bismo u našoj duši stvorili više prostora za Isusa. Napokon, Isus se približava našem srcu neprekidnim radom koji ispunjava naš dan: Otac moj sve do sada radi pa i ja radim (Iv 5,17). Isti Onaj koji je u naša srca stavio želju za dobrim - „težinom“ koja je vodila svetog Augustina - bit će taj koji će tu želju dovršiti.

Harmonija dobra

Kroz život često griješimo tražeći kratkotrajna dobra koja ne ispunjavaju naše srce, prividna dobra koja nisu od Boga, izvora svega dobra. Podsjećajući na brigu bogatog mladića zbog onoga što mora "učiniti" da bi stigao do neba, sveti Ivan Pavao II ističe da "samo Bog može odgovoriti na pitanje o tome što je dobro, jer je on sam Dobro. Pitati o dobru, zapravo, u konačnici znači okrenuti se Bogu, punini dobrote. Isus pokazuje da je pitanje

mladića u biti religiozno pitanje i da dobrota koja čovjeka privlači i istodobno obvezuje ima svoj izvor u Bogu, a doista je i sam Bog. "[4]

Nakon što su ga mnogi napustili, Isus je pitao Dvanaesticu hoće li i oni otići. Petar odgovori: Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga! I mi vjerujemo i znamo: ti si Svetac Božji. (Iv 6,68-69). U tom pozivu na ljubav otkrili su krajnji smisao svog života: Kraljevstvo Božje, život vječni, nebo. Petar je otkrio istinu koju će sveta Terezija Avilska kasnije tako dobro izraziti: „Bog je sve što trebamo.“ [5]

Pronašao je skriveno blago. Tada druge želje u ljudskom srcu pronalaze skladno, odmjereno, razumno mjesto; tada dobra na koja gledaju naše želje formiraju skladnu cjelinu. Ne moramo bježati od njih, ali oni više ne dominiraju nama. Tko Boga nalazi iznad svih ostalih dobara, osjeća se okretnim,

odvojenim, oslobođenim donijeti snagu Evanđelja svim stvorenjima. Tada smo sposobni „ujediniti se sa Stvoriteljem koristeći svoju slobodu. U poziciji smo da mu damo ili uskratimo slavu koja mu pripada kao Autoru svega što postoji. Ova mogućnost čini svjetlost i hlad ljudske slobode. Naš nas Gospodin poziva, potiče nas da odaberemo dobro, tako nas nježno voli! "[6]

Sveti Josemaría poticao je da strastveno volimo svijet, ne zato što je stvoreni svijet apsolutno dobar, već zato što je prvi Božji dar, prvi izvor svih želja koje se rađaju u ljudskom srcu. Međutim, te želje treba produbiti ljubavlju koja daje smisao svim našim zadacima i jedinstvo cjelokupnom našem postojanju. Ljubav prema Bogu ne uklanja naše ljudske želje - za druženjem, budućnošću, plemenitim ljudskim ciljevima - već ih pročišćava

i ujedinjuje u poziv na bliskost s Bogom.

Sveti Augustin rekao je da se moralne kreposti, vodeći nas do sreće, u stvarnosti poistovjećuju s ljubavlju prema Bogu. Svi naši naponi da s lakoćom i ljubavlju činimo dobro su naponi da volimo. Stoga je biskup iz Hipona definirao svaku od vrlina u funkciji ove ljubavi: „Što se tiče kreposti koja nas vodi do sretnog života, držim da vrlina nije ništa drugo do savršena ljubav prema Bogu... umjerenost je ljubav koja se u potpunosti predaje onome koga volim; snaga je ljubav koja spremno podnosi sve radi onoga koga voli; pravednost je ljubav koja služi samo onome koga voli i stoga vlada ispravno; razboritost je ljubav koja pronicljivo razabire između onoga što je koči i onoga što joj pomaže.”[7]

Put ka usklađivanju naših želja jača se kroz naš život budući da je to trajna priča o ljubavi. Često smo u žurbi; donosimo ishitrene odluke i tražimo trenutno zadovoljstvo... Ali taj put na kraju dovodi do frustracije. Na engleskom se kaže „fall in love“, kao da je ljubav nešto što se iznenada dogodi. Čak i ako ta iznenadna ljubav ponekad postoji, ona neće uvijek biti takva u našem životu. Može nas iznenaditi da je Marija tako brzo odgovorila na anđelovu najavu da će biti Mesijina majka - kao da je iznenada otkrila puninu božanske ljubavi. Ali u stvarnosti Bog je djelovao u duši naše Majke od trenutka njezina bezgrešnog začeća i tijekom cijelog njezinog života, što je uvijek bila ljubavna priča.

Paul O'Callaghan

[1] Sveti Augustin, *Ispovijesti*, 13, 9.

[2] Sveti Ivan Pavao II, *Veritatis Splendor*, 11.

[3] Sveti Josemaría, *Brazda*, 668.

[4] Sveti Ivan Pavao II, *Veritatis Splendor*, 9.

[5] Sveta Terezija Avilska, isječak pronađen u njezinoj knjizi koju je koristila za molitvu.

[6] Sveti Josemaría, *Prijatelji Božji*, 24.

[7] Sveti Augustin, *On the Morals of the Catholic Church*, I, 15, 25